

Not 39

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 13 juli 2020 följande dom (mål nr 3446-20).

Bakgrund

1. Var och en har rätt att hos myndigheter ta del av allmänna handlingar förutsatt att uppgifterna i dem inte omfattas av sekretess. Med handling avses bl.a. en upptagning som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt.

2. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen dit eller upprättad där. En upptagning anses förvarad hos en myndighet, om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt.

3. En person skickade ett brev till Partibidragsnämnden och bifogade en dvd-skiva. Inlämnaren uppgav att skivan innehöll ett datorspel som Partibidragsnämnden bör låta sig inspireras av när den fattar beslut om partistöd. L.J. begärde att få ta del av en avskrift eller en kopia av det inlämnade datorprogrammet.

4. Partibidragsnämnden avslog begäran i beslut den 19 februari och den 27 februari 2020 med följande motivering. Riksdagsförvaltningen är skyldig att träffa en överenskommelse med var och en av riksdagens nämndmyndigheter om förvaltningens kanslistöd till nämndmyndigheterna. Enligt en sådan överenskommelse med Partibidragsnämnden ska Riksdagsförvaltningen, när nämnden begär det, tillhandahålla dator och möjlighet att skriva ut dokument i riksdagens lokaler. Nämnden har däremot inte tillgång till någon egen IT-utrustning. Innehållet på dvd-skivan är därför inte tillgängligt för myndigheten genom något tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar och utgör därför inte en allmän handling.

5. L.J. överklagade besluten till Högsta förvaltningsdomstolen som upphävde dem och visade målet åter till Partibidragsnämnden för ny prövning. Högsta förvaltningsdomstolen anförde att nämnden vid sin prövning av om datorprogrammet är förvarat hos myndigheten ska beakta om programmet är tillgängligt för den med något sådant tekniskt hjälpmedel som nämnden har tillgång till genom överenskommelsen med Riksdagsförvaltningen. Det framgick inte av handlingarna om nämnden genom överenskommelsen disponerade sådan teknisk utrustning och, om så var fallet, huruvida nämnden tagit hänsyn till detta vid sin bedömning (Högsta förvaltningsdomstolens dom den 22 maj 2020 i mål nr 1215-20).

6. Partibidragsnämnden avslog därefter på nytt L.J:s begäran med följande motivering. Nämnden har inom ramen för sin verksamhet inte tillgång till sådana tekniska hjälpmedel som innebär att det ingivna datorprogrammet kan överföras i sådan form att det kan avläsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. Inte heller inom ramen för överenskommelsen om IT-stöd har nämnden tillgång till nödvändiga tekniska hjälpmedel. Upptagningen är därmed inte tillgänglig för myndigheten

och förvaringskriteriet är inte uppfyllt. Upptagningen på dvd-skivan är därför inte att anse som en allmän handling.

Yrkanden m.m.

7. *L.J.* vidhåller sin begäran.

Skälen för avgörandet*Rättslig reglering m.m.*

8. Enligt 2 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen avses med handling bl.a. en upptagning som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt.

9. Av 4 § framgår att en handling är allmän, om den förvaras hos en myndighet och enligt angivna bestämmelser är att anse som inkommen till eller upprättad hos en myndighet.

10. Enligt 6 § första stycket anses en upptagning som avses i 3 § förvarad hos en myndighet, om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. Partibidragsnämnden har uppgett att nämnden inte har tillgång till något tekniskt hjälpmedel för att läsa, avlyssna eller på annat sätt uppfatta innehållet på dvd-skivan. Det saknas anledning att ifrågasätta den uppgiften. Den upptagning som eventuellt finns på dvd-skivan är därmed inte att anse som förvarad hos nämnden och utgör således inte en allmän handling. *L.J.*'s överklagande ska därför avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten*, *Ståhl*, *Gäverth*, *Rosén Andersson* och *Jönsson*. Föredragande var justitiesekreteraren *Esin Tubluk*.

Partibidragsnämnden (2020-06-12, Wennberg):*Överenskommelsen med Riksdagsförvaltningen*

Enligt 7 a § (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen ska Riksdagsförvaltningen bl.a. "träffa en överenskommelse med var och en av riksdagens nämndmyndigheter om förvaltningens kanslistöd till nämndmyndigheten".

Av överenskommelsen mellan Riksdagsförvaltningen och Partibidragsnämnden den 7 maj 2015, dnr 1782-2014/15, anges vilket kanslistöd Riksdagsförvaltningen ska erbjuda nämnden. När det gäller it-tjänster ska Riksdagsförvaltningen tillhandahålla dator och möjlighet att skriva ut dokument i riksdagens lokaler. Riksdagsförvaltningen ska

vidare tillhandahålla nämnden en e-postadress inom Riksdagsförvaltningens it-nätverk.

It-tjänster som nämnden har tillgång till genom överenskommelsen

På förfrågan av nämnden har Riksdagsförvaltningen anfört följande angående överenskommelsen. Den dator som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller är samma standarddator som tillhandahålls alla anställda vid Riksdagsförvaltningen. Det är en laptop med möjlighet att docka den till en skärm samt tangentbord och mus. Den dator som är standard inom Riksdagsförvaltningen har inte någon dvd-spelare eller läsare. Det innebär att dvd-spelare eller läsare inte finns att tillgå inom standardutbudet vid Riksdagsförvaltningen och erbjuds således inte nämnden. Tekniska hjälpmedel utöver dator av standardtyp har nämnden inte tillgång till genom överenskommelsen mellan parterna (dnr 2054-2019/20).

Övrigt

Partibidragsnämnden kan upplysningsvis nämna att endast av Riksdagsförvaltningen godkända programvaror får användas i tillhandahållen utrustning (se bl.a. RFS nr 2016:5 6 kap. 20 §). Installation av godkända programvaror liksom konfigurering av dator- eller kommunikationsutrustning får endast utföras av personal som it-chefen godkänt. Det innebär att det i Riksdagsförvaltningens datorer finns säkerhetsåtgärder som hindrar nedladdning av icke godkända datorprogram.

Partibidragsnämndens skäl för beslutet

L.J. har begärt en utskrift eller en elektronisk kopia av datorprogrammet. Det datorprogram som finns lagrat på dvd-skivan är en upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas med tekniskt hjälpmedel. Det är därmed en handling i den mening som avses i 2 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen (TF).

En handling är allmän om handlingen förvaras hos myndighet. För att förvaringsrekvisitet ska vara uppfyllt beträffande upptagningar krävs det att upptagningen är tillgänglig för myndigheten med sådant tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt (2 kap. 6 § TF).

Begreppet tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar innefattar datorkraft samt de tekniska hjälpmedel som finns hos en servicebyrå som myndigheten anlitar eller hos en sido-, över- eller underordnad myndighet, liksom den utrustning som på annat liknande sätt står till myndighetens förfogande (prop. 1990/91:60 s. 74 och SOU 2012:90 s. 65). För Partibidragsnämnden är det den ingångna överenskommelsen om kanslistöd som reglerar vilken utrustning som på annat liknande sätt står till myndighetens förfogande. Genom överenskommelsen har nämnden, såsom redan nämnts, vid behov tillgång till en dator utan dvd-spelare eller läsare enligt Riksdagsförvaltningens standardutbud och en möjlighet att skriva ut dokument i riksdagens lokaler.

Vid Partibidragsnämndens prövning om datorprogrammet är förvarat hos nämnden konstaterar nämnden att den inom ramen för sin verksamhet inte har tillgång till sådana tekniska hjälpmedel som innebär

att det ingivna datorprogrammet kan överföras i sådan form att den kan avläsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. Inte heller inom ramen för överenskommelsen om it-stöd har nämnden tillgång till nödvändiga tekniska hjälpmedel. Upptagning är därmed inte tillgänglig för myndigheten och förvaringskriteriet är inte uppfyllt. Upptagningen på dvd-skivan är därför inte att anse som en allmän handling enligt 2 kap. 6 § TF. L.J:s begäran ska följaktligen avslås.

– Partibidragsnämnden avslår L.J:s begäran om att få ta del av en avskrift eller kopia av ett datorprogram som inkommit till nämnden.